

אֵלֶּזְנֹת

פְּרָשַׁת לֶךְ לֶךְ

לְשַׁמְרֵנוּ שְׂפָת

כס"ד, ג' אלול תש"ע

המלאך בשם 'הגר שפחת שרה'. בזה האיר עיניה שמעט המדרגות שלה זכתה רק מטעם שהיא שפחת שרה, והכירה האמת שכן הדבר וענתה מפני שרי גברתי, ובה נתקן טעותה.

שְׁעִבּוּדָא דְאֹרִיתָא

הגאון רבי אברהם נייערמן, אב"ד הנריקוב, כתב בהקדמה לספר 'תועפות ראם': וכמו ששמענו מפרש מפה קדשו של הרה"ק אהרן מנחם מנדל מראדזימין זצ"ל, שהאדם הוא עבד משעבד להתורה הקדושה. ואם יש איזו קושיא צריך ליגע עצמו ביגיעת נפש ויגיעת בשר לישוב זאת.

וכמו שראינו אצלו זצ"ל, שאם הקשו לו איזו הערה וקושיא לא עלה על ערש יצועו ולא נתן שנה לעיניו עד שמצא מקום לישוב הקושיא וכידוע כל זאת להתלמידים שהיו דבקים בו, והיה אומר שזה מכבוד התורה.

די שְׁעִבּוּדוֹ לְאֹרִיתָא

בדבורו עם תלמידי חכמים היה הגאון רבי ישראל יהושע מקוטנא זצ"ל שנון מאד. פעם בא אליו אחד מבעלי הבתים עם חתנו שהיה סמוך על שלחנו והציגו לפני הגאון, באמרו: חתני זה בקי בסדר נזיקין שבש"ס עם כל המפרשים.

שאל הגאון מקוטנא את האברך הצעיר: מה זאת 'שעבודא דאורייתא'? נדהם האברך לשמע השאלה הפשוטה. ראה הגאון מקוטנא את האברך במבוכתו, הוסיף ואמר: התזכר מה אומר אונקלוס בתרגומו על הפתוב (בראשית יב ה) 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' - וית נפשתיא די שעבדו לאורייתא. אם הנך במדרגה כזאת, סים הגאון ואמר, אוכל לדבר אתך דברי תורה.

(ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

ומטנופופו, הינו המדות רעות. ולפעמים משיגים זאת אחר זמן, שלא בפני הרבי, כשעוסק בדברי תורה ותפלה בביתו, בא לו הבינה באיזה דברי תורה ששמע מהרבי בהארה גדולה ונתבטלו כל החושים, וכמעט שיצא נשמתו, ורואה פני הרבי כאילו היה בפניו ממש, כדי שידע התלמיד שהשגה הזו היא מכח הרבי, כיון שלא חשב כלל בזה הענין ויבא לו בפתע פתאום ההשגה זו. ואף שהולך המדרגה הזו ממנו נשאר רשימה גדולה אצלו, שמזה יוכל להתחזק בעבודתו יתברך.

וזה מעין דמעין אלף אלפים מדרגות מן יציאת מצרים שהיה גלוי שכינה, כמאמר 'ובמרא גדל' כו' כדי להוציאם מטמאת מצרים. ואחר כך נסתלק מהם שהם מעצמם ילכו ממדרגה למדרגה בימי הספירה לקבל התורה, כן הוא בכל אדם הנלבב ילבב על ידי רבו הקדוש.

וכן ראיתי בספרי הרבי מלובלין ז"ל ואיני זוכר באיזו ספר שלו הדברים האלו. וצדיק כזה הוא רבי שהוא לשון 'רבה קשת', וכן מצינו באיוב (טז, יג) לשון יסבו עלי רביו, פרש רש"י לשון רבה קשת, איזה כל המלמד כו' כאלו ילדו ממש, ונקרא בו. ועל ידי רשימה הנ"ל יוכל להשליך מעליו כל חמדות וכסופין של עולם הזה. אשרי מי שזכה לזה, אף צריך לשמר את עצמו מאד מאד ודי להבין ('מרום הרי"ם' קונטרס 'צוף הרי"ם' עמוד 21).

'הגר שפחת שרה'

על הפסוק (בראשית טז ח): 'ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחתי' הביא הרה"ק מפילץ זיע"א בספרו 'שפתי צדיק' (אות לט): כאן גבי הגר שראתה מלאכים השיגה התנשאות, וחשבה שהיא בעצמה כדאית לזה. על כן הוקלה גברתה בעיניה, לכה קרא לה

בכח הצדיק

אמר הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א: אין להתגאות בהשגות גדולות או במעשים טובים, כי הכל על ידי הצדיק שבדור, והוא אצל הצדיק כעט אצל סופר ('ספר המידות' ערך גאווה).

נשאר רשימה גדולה אצלו

ספר הרה"ח מו"ה משה מווישניגראד ז"ל שפעם אחת היה אצל הרבי היהודי הקדוש זיע"א, והיה אז לפניו אדמו"ר הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א, ובאו לפניו להתפלל עבור איזה חולה הנקרא 'לופט' רח"ל. ואמר לאדמו"ר ז"ל שאמרו חז"ל 'הכל ברוח'. ואמר לו מו"ר, שיודיע לו הפרוש של זה המאמר. והתחיל הרב היהודי ז"ל להבינו המאמר באריכות. ואחר שסיים אמר לו מו"ר שאינו מבין. והתחיל הרב היהודי ז"ל פעם שנית להאריך בפשט הדבר הנ"ל, ואמר שיעדין אינו מבין. והתחיל הרב הנ"ל פעם שלישית להסביר לו ולהבינו. ובתוך הדבורים אחזו רתת וזיע. ואחזו עצמו בשלחן כדי שלא יפל מגדל החרדה, וצעק בקול: אני מבין, אני מבין. והפסיק הרב הנ"ל מדבורו. ובוא וראה ותבין הפרוש בינה ליבא, הלב מבין.

ועל זה וכיוצא בו אמר מו"ר שכתב באגרת להרב ר' זושא ז"ל 'הבינה אור והמעשה רז', כי במעשה נגנז הבינה, אבל הבינה למי שזוכה נעשה אור גמור, וזה זוכים על ידי רבי גדול וקדוש לאנן שומעת שבוקעים כל חדרי לבם של השומע עד שבא לנשמתו הארה גדולה, ואז מבין הדברי תורה שאומר הרבי, וזה אינו בינה אנושית, ורק מעולם העליון.

וזהו שנאמר 'ולבבו יבין ושב' וגו', והוא נקרא אם שרוחצת את בנה מצואתו

